

www.akershembygd.se

Augusti 2013

BRUKS-

anvisningen nr 22

Berättarkväll

Som du ser på höstens program har vi den 22 oktober "Berättarkväll". Bakgrunden är att vår hembygdsförening tillsammans med två andra blev tillfrågade om vi, med stöd av Sörmlands museum, ville genomföra berättarkvällar. Vi svarade Ja och nu kommer Anna-Lena Bergström från Sörmlands museum att genomföra detta arrangemang. Sörmlands museum står för kostnaderna för Anna-Lena och för affischer. Kommunen står för lokal genom att vi är på biblioteket och de ger oss även hjälp med annonsering i deras broschyr om kulturaktiviteter. Vi svarar i vår tur för att hjälpa Anna-Lena med en del underlag.

Tanken är nu att det inte bara är Anna-Lena som skall berätta utan hon skall ge lite bakgrund och idéer och sedan skall vi som åhörare fylla på med berättelser ur våra minnen. Det kan vara mycket kort det någon vill berätta men det ger i sin tur idéer och minnesbilder för andra som sedan kan fylla i med sin pusselbit.

Ämnet för kvällen är: "Vårt dagliga bröd - en berättarafton om hur mat och matvanor förändrats".

Vi fortsätter med en berättelse kring matlagning. Det är ett utdrag ur en intervju som nedtecknats på sju A4-sidor och som lämnades in till Nordiska Museet i april 1931. Det är en person vid namn Charlotta Forsberg i Läggesta som står som "meddelarens namn". Hon har, enligt anteckningarna, intervjuat en person i Åkers socken och rubriken på ämnet är "Spannmålens beredning". Inga ändringar har gjorts i den skrivna texten, därav den lite annorlunda kommateringen med mera.

"Nu fortsätter vi med gröten, Det skulle kokas vattgröt till var qväll, ty det lade sig som bomull i magen sade de gamla, Söndagsqvällarna skulle det vara gröt kokade på små korngryn, något redda med rågsikt, Den förra gröten (*till vardagar*) var av grovt sammalet rågmjöl. Skulle det vara sötgröt så kokades den av helgryn, Men en timme skulle de ovillkorligen koka ½ först i bara vatten, så slogs det mjölk däruti, för att sedan redas med vetemjöl samt socker o salt de förra med bara salt, Man åt mjölk till den för det mesta. Men om det var ont om mjölk förekom både svagdricka o sirup eller vatten o sirup, men ej så ofta Smöröga förekom ofta med helgrynsgröt Sötgröt Rågmjölsgröt som man åt flesk till förekom ej annat än i riskojorna då de var där för att sjöta om kolmilorna, Då de hade stekt sitt flesk, så togs det fram grovt rågmjöl samt rördes till en smet därav för att sedan slås i flottet i stekpannan då den blev greddad på undersidan, Då var det bara att ta av sig ludemössan. Den fick de lov att ha , att ej förfrysa sig i vinternetter även dagar, nu med Mössan i handen, tog han i stekpanneskaftet o slog opp sin bulle på ett medhaft fat, för att använda. O nu har jag både gröt flesk o bröd. Nu setter jag även på kaffepetter sade han, bara nu inte min lilla Mila blir vred o kastar av sig sitt omhölje. Då stackars mej!"

Åkers hembygdsdräkt

Det förslag till hembygdsdräkt som en arbetsgrupp tagit fram har i sommar varit utställd på övre våningen i vårt museum. Under september och oktober kommer den att finnas på Åkers bibliotek. Har du inte haft möjlighet att se den vid några av visningarna eller på museet finns således ytterligare en god möjlighet att studera förslaget.

Har du idéer eller synpunkter du vill framföra kan du skriva det i den skrivbok som hänger bredvid dräkten.

Ny runsten!

Är ni på vandring vid Ulvastugan kan ni få se en ny runsten. Ja, den är ny, Riksantikvarieämbetet kommer inte att springa benen av sig för att dokumentera den. De som satt upp stenen är Sjuhundraorden, en orden som varje år gör en vikingafärd längs i dag mer eller mindre framkomliga sjöleder. Den 28 resan gick från Laxne till Visnaren med övernattnig vid Ulva. Sjuhundraorden har koppling till Sjuhundrabygden i Roslagen som i sin tur är en omskrivning av siöhundradet från den tid då vårt land var indelat i hundraden och siöhundrandet var den del av Roslagen som gränsar mot havet (siö). Vid stenen finns en liten informationstavla där bland annat det som sagts ovan står att läsa.

Stenen restes den 5 maj 2012 och så här ser den ut.

Den gamla dansbanan - efterlysning

I Åkers socken har funnits flera utedansbanor. Vid Styckebruket fanns en, vid Krutbruket (Hagalund) fanns en och i Berga (Gubbvreten) fanns en. Sedan skall vi inte glömma Folkets Park vid Riaskogen som kom till i början av 1940-talet. Har det funnits fler? Alla är nu borta och färre och färre är de som minns något från dessa festplatser.

Nu känner vi att det är hög tid att skapa berättelsen om Åkers dansbanor. Till det behöver vi din hjälp! Har du bilder från någon av festplatserna? Har du några minnen från något speciellt eller bara minnen om hur det gick till på dansbanan förr? Har du något föremål från någon av festplatserna? Vi vill låna dina bilder och dina föremål och, vi vill ha din berättelse. Finns den nedskriven är det bra, annars får du berätta den. Hör av dig till någon i styrelsen.

En skriftlig dokumentation och en utställning hoppas vi skall bli resultatet. Men allt beror på dig, dina bilder, föremål och berättelser.

Hembygdsförbundets e-brev

Sveriges Hembygdsförbund ger sedan i våras ut ett månatligt elektroniskt nyhetsbrev. Alla som är intresserade av hembygdsfrågor är välkomna att prenumerera på brevet. Det kostar inget, det enda du behöver göra är att gå in på hemsidan www.hembygd.se och klicka på länken "Nyhetsbrev" som finns till höger på sidan. Där anger du sedan din e-postadress så kommer du få aktuell informationen direkt hem.